



DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 28 sierpnia 2017 r.

Poz. 1606

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 11 sierpnia 2017 r.

w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania

Na podstawie art. 123 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje i szczegółowe zasady działania publicznych:
 - a) placówek oświatowo-wychowawczych,
 - b) młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
 - c) młodzieżowych ośrodków socjoterapii,
 - d) specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
 - e) specjalnych ośrodków wychowawczych,
 - f) ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych,
 - g) placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania– zwanych dalej „placówkami”;
- 2) warunki pobytu dzieci i młodzieży w placówkach;
- 3) wysokość i zasady odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w placówkach;
- 4) warunki i zasady działania wolontariuszy.

§ 2. Placówki w działaniach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych respektują prawa wychowanków oraz kierują się zasadami:

- 1) poszanowania godności wychowanka;
- 2) poszanowania prywatności wychowanka;

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1903).

- 3) przyjaznej komunikacji z wychowankiem;
- 4) wspierania kreatywnej aktywności wychowanka;
- 5) odpowiedzialności wychowanka za swoje postępowanie;
- 6) współodpowiedzialności nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w placówce za rozwijanie możliwości psychofizycznych wychowanka;
- 7) kreatywności podejmowanych działań;
- 8) otwartości na środowisko lokalne.

§ 3. W realizacji zadań placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym oraz, w zależności od potrzeb, z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Rozdział 2

Placówki oświatowo-wychowawcze

§ 4. Placówkami oświatowo-wychowawczymi są:

- 1) placówki wychowania pozaszkolnego: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogniska pracy pozaszkolnej, ogrody jordanowskie i pozaszkolne placówki specjalistyczne;
- 2) szkolne schroniska młodzieżowe – całoroczne i sezonowe.

§ 5. 1. Placówka wychowania pozaszkolnego realizuje zadania edukacyjne, wychowawcze, opiekuńcze, profilaktyczne, prozdrowotne, kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

2. Placówka wychowania pozaszkolnego realizuje zadania przez:

- 1) prowadzenie zajęć wspierających rozwój dzieci i młodzieży, mających na celu:
 - a) rozwijanie zainteresowań, szczególnych uzdolnień, doskonalenie umiejętności oraz pogłębianie wiedzy,
 - b) kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego,
 - c) kształtowanie poszanowania dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i innych kultur oraz poczucia własnej tożsamości, w szczególności narodowej, etnicznej i językowej,
 - d) przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- 2) organizowanie:
 - a) imprez kulturalnych, w szczególności przeglądów, wystaw i festiwali,
 - b) wypoczynku, sportu i rekreacji dla dzieci i młodzieży,
 - c) działań alternatywnych wśród dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

3. Placówka wychowania pozaszkolnego może realizować zadania również poza swoją siedzibą.

§ 6. 1. W placówce wychowania pozaszkolnego są organizowane zajęcia stałe, okresowe lub okazjonalne, wynikające z potrzeb środowiska lokalnego.

2. Zajęcia, o których mowa w ust. 1, mogą być organizowane w grupach. Organizację zajęć oraz liczbę wychowanków w grupie określa dyrektor placówki wychowania pozaszkolnego w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

3. Organizację zajęć stałych określa się w tygodniowym rozkładzie zajęć placówki wychowania pozaszkolnego.

§ 7. Do zadań szkolnego schroniska młodzieżowego należy:

- 1) upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży krajoznawstwa i różnych form turystyki jako aktywnych form wypoczynku;
- 2) prowadzenie poradnictwa i informacji krajoznawczo-turystycznej;
- 3) zapewnienie dzieciom i młodzieży oraz ich opiekunom tanich miejsc noclegowych;
- 4) zapewnienie opieki i wychowania dzieciom i młodzieży przebywającym w schronisku.

§ 8. Szkolne schronisko młodzieżowe posiada:

- 1) powierzchnię mieszkalną nie mniejszą niż 2,5 m² na osobę przy wyposażeniu w łóżka jednopoziomowe lub tapczany lub nie mniejszą niż 1,5 m² na osobę przy wyposażeniu w łóżka piętrowe;
- 2) pomieszczenia mieszkalne wyposażone w łóżka lub tapczany, kołdry lub koce, bieliznę pościelową, szafy ubraniowe lub wieszaki, stół, krzesła lub taborety, lustro i kosz na śmieci;
- 3) pomieszczenie do przechowywania bagażu i sprzętu turystycznego;
- 4) pomieszczenie do suszenia odzieży;
- 5) ogrzewanie zapewniające utrzymanie w pomieszczeniach temperatury co najmniej 18°C.

§ 9. 1. Szkolne schronisko młodzieżowe całoroczne jest zlokalizowane w samodzielny budynku lub wydzielonej części budynku.

2. Szkolne schronisko młodzieżowe sezonowe jest organizowane w pomieszczeniach szkoły lub bursy.

§ 10. Pora nocna w szkolnym schronisku młodzieżowym trwa od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰.

§ 11. 1. Placówki oświatowo-wychowawcze mogą posiadać filie.

2. Filie tworzy, przekształca i likwiduje organ prowadzący placówkę oświatowo-wychowawczą.

§ 12. 1. Placówki oświatowo-wychowawcze prowadzą działalność w ciągu całego roku kalendarzowego jako placówki, w których nie są przewidziane ferie szkolne.

2. Szkolne schroniska młodzieżowe sezonowe prowadzą działalność w niektórych okresach roku kalendarzowego, w tym w okresie ferii szkolnych oraz w dniach wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Rozdział 3

Młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii

§ 13. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży:

- 1) niedostosowanych społecznie wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i resocjalizacji – jako resocjalizacyjno-wychowawcze;
- 2) niedostosowanych społecznie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i resocjalizacji – jako resocjalizacyjno-rewalidacyjne.

§ 14. 1. Do zadań młodzieżowego ośrodka wychowawczego należy eliminowanie przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego i odpowiedzialnego życia po opuszczeniu ośrodka, zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi.

2. W statucie młodzieżowego ośrodka wychowawczego można wskazać szczególne obszary działalności ośrodka dotyczące rozwiązywania określonych problemów wychowawczych wychowanków, w tym wychowanek będących nieletnimi matkami.

3. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy współpracuje z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w zakresie przeprowadzanych w ośrodku wizyt, o których mowa w Protokole fakultatywnym do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. poz. 192), stanowiącym załącznik do uchwały nr 144/2005 Rady Ministrów z dnia 25 maja 2005 r.

§ 15. Nieletni, wobec którego sąd rodzinny orzekł o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, staje się wychowankiem młodzieżowego ośrodka wychowawczego z dniem otrzymania przez dyrektora ośrodka, za pośrednictwem poczty, skierowania nieletniego do ośrodka, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 81 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773).

§ 16. 1. Nieletniej wychowance w ciąży młodzieżowy ośrodek wychowawczy zapewnia odpowiednią opiekę oraz przygotowanie do roli rodzicielskiej.

2. Nieletniej wychowance w ciąży oraz po urodzeniu dziecka młodzieżowy ośrodek wychowawczy zapewnia:

- 1) wyżywienie dostosowane do potrzeb wychowanki;
- 2) opiekę i pomoc psychologiczną, w szczególności w zakresie budowania więzi i nawiązywania kontaktów z dzieckiem oraz zaspokajania jego potrzeb.

3. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy wspiera nieletnią matkę w uczestniczeniu w bieżącej pieczy nad dzieckiem i w jego wychowaniu, chyba że sąd opiekuńczy postanowi inaczej, zgodnie z art. 96 § 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682).

§ 17. 1. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które:

- 1) z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym są zagrożone niedostosowaniem społecznym i wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i socjoterapii oraz
- 2) posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

2. Pobyt wychowanka w młodzieżowym ośrodku socjoterapii może trwać do czasu ukończenia nauki w szkole wchodzącej w skład ośrodka lub w szkole, o której mowa w § 21 ust. 4, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy 24. rok życia.

§ 18. 1. Do zadań młodzieżowego ośrodka socjoterapii należy eliminowanie przejawów zaburzeń zachowania oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego i odpowiedzialnego życia po opuszczeniu ośrodka, zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi.

2. W statucie młodzieżowego ośrodka socjoterapii można wskazać szczególne obszary działalności ośrodka dotyczące rozwiązywania określonych problemów wychowawczych wychowanków.

§ 19. 1. Zadania, o których mowa w § 14 ust. 1 i § 18 ust. 1, są realizowane przez:

- 1) rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i zainteresowań wychowanków;
- 2) udział wychowanków w zajęciach:
 - a) umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych i społecznych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności po opuszczeniu ośrodka:
 - resocjalizacyjnych – w przypadku wychowanków niedostosowanych społecznie,
 - socjoterapeutycznych – w przypadku wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - profilaktyczno-wychowawczych,
 - rewalidacyjnych – w przypadku wychowanków niepełnosprawnych,
 - innych o charakterze terapeutycznym,
 - b) sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, w tym zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne,
 - c) kulturalno-oświatowych,
 - d) rozwijających zainteresowania;
- 3) zapewnienie wsparcia wychowankom w okresie poprzedzającym opuszczenie ośrodka.

2. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii organizują pomoc psychologiczno-pedagogiczną i udzielają jej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”.

3. Zajęcia resocjalizacyjne, socjoterapeutyczne i profilaktyczno-wychowawcze, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a tiret pierwsze, drugie i trzecie, są ukierunkowane w szczególności na:

- 1) wspieranie wychowanków nowo przyjętych;
- 2) rozwijanie mocnych stron i zainteresowań wychowanków odpowiednio do ich możliwości psychofizycznych;
- 3) kształtowanie kompetencji indywidualnych i społecznych wychowanków oraz przygotowanie ich do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i aktywności zawodowej.

4. Zajęcia sportowe, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b, są organizowane w obiektach posiadających warunki odpowiednie do realizacji tych zajęć.

5. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, mogą być organizowane również poza siedzibą młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub młodzieżowego ośrodka socjoterapii.

§ 20. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniają wychowankom pomoc w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielaną w ramach zajęć organizowanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy, odpowiednio do ich indywidualnych potrzeb.

§ 21. 1. W skład młodzieżowego ośrodka wychowawczego i młodzieżowego ośrodka socjoterapii wchodzi co najmniej jedna z następujących szkół:

- 1) szkoła podstawowa specjalna;
- 2) szkoła ponadpodstawowa specjalna.

2. Wychowanek młodzieżowego ośrodka wychowawczego i młodzieżowego ośrodka socjoterapii uczęszcza do szkoły funkcjonującej w ośrodku.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach mających znaczenie dla skuteczności procesu resocjalizacji wychowanka, za zgodą sądu rodzinnego, wychowanek młodzieżowego ośrodka wychowawczego może uczęszczać do szkoły ponadpodstawowej funkcjonującej poza ośrodkiem. Wniosek o wyrażenie przez sąd rodzinny zgody składa dyrektor młodzieżowego ośrodka wychowawczego, dołączając do wniosku pozytywną opinię zespołu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, oraz zgodę organu prowadzącego ośrodek.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii zespołu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, oraz za zgodą organu prowadzącego młodzieżowy ośrodek socjoterapii, wychowanek ośrodka może uczęszczać do szkoły ponadpodstawowej funkcjonującej poza ośrodkiem.

5. Do szkoły funkcjonującej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii, za zgodą organu prowadzącego ośrodek, mogą również uczęszczać uczniowie niebędący wychowankami ośrodków, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane odpowiednio ze względu na niedostosowanie społeczne albo zagrożenie niedostosowaniem społecznym, jeżeli szkoła dysponuje wolnymi miejscami.

6. Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe wchodząca w skład młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub młodzieżowego ośrodka socjoterapii, spełniająca warunki określone w art. 117 ust. 2 ustawy, może prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe.

7. W przypadku połączenia młodzieżowego ośrodka wychowawczego i młodzieżowego ośrodka socjoterapii w zespół placówek, o którym mowa w art. 91 ust. 1 ustawy, w zespole może funkcjonować tylko jedna szkoła tego samego typu, w której tworzy się odrębne oddziały dla uczniów odpowiednio niedostosowanych społecznie albo zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

§ 22. 1. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii jest grupa wychowawcza. Grupa wychowawcza obejmuje wychowanków w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i specyficznych problemów wychowawczych.

2. Liczba wychowanków w grupie wychowawczej wynosi do 12.

3. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.

§ 23. 1. W młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii, w zależności od potrzeb wychowanków, tworzy się grupy usamodzielnienia.

2. Grupą usamodzielnienia opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej wyznaczony przez dyrektora młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub młodzieżowego ośrodka socjoterapii.

3. W grupie usamodzielnienia wychowanek jest przygotowywany do radzenia sobie w codziennym życiu, w szczególności umożliwia mu się nabywanie umiejętności:

- 1) samodzielnego przygotowywania posiłków;
- 2) posługiwania się podstawowym sprzętem AGD;
- 3) dbania o porządek;
- 4) załatwiania spraw w urzędach oraz innych instytucjach;
- 5) funkcjonowania na rynku pracy, w tym samokształcenia, podnoszenia kwalifikacji oraz rozwijania zainteresowań;
- 6) radzenia sobie w sytuacjach trudnych i rozwiązywania konfliktów.

§ 24. 1. W młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 19 ust. 1 pkt 2 lit. b-d.

2. Psychologa zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego psychologa w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć.

3. Pedagoga zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego pedagoga w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć.

4. W przypadku gdy liczba wychowanków w młodzieżowym ośrodku wychowawczym przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189) zwiększa się o co najmniej 1/3, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.

5. W przypadku gdy liczba wychowanków w młodzieżowym ośrodku socjoterapii przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela zwiększa się o co najmniej 1/4, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.

§ 25. 1. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniają wychowankom całodobową opiekę.

2. Pora nocna trwa od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰.

3. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

4. Opiekę w porze nocnej sprawują co najmniej dwie osoby, w tym co najmniej jeden wychowawca grupy wychowawczej.

5. W przypadku gdy w młodzieżowym ośrodku wychowawczym przebywa więcej niż 36 wychowanków, liczbę osób sprawujących opiekę w porze nocnej zwiększa się o co najmniej jedną osobę na każdych kolejnych 36 wychowanków.

6. W przypadku gdy w młodzieżowym ośrodku socjoterapii przebywa więcej niż 48 wychowanków, liczbę osób sprawujących opiekę w porze nocnej zwiększa się o co najmniej jedną osobę na każdych kolejnych 48 wychowanków.

7. Od zwiększenia liczby osób sprawujących opiekę w porze nocnej, o którym mowa w ust. 5 i 6, można odstąpić, jeżeli usytuowanie pokoi mieszkalnych wychowanków pozwala zapewnić nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

8. W uzasadnionych przypadkach może funkcjonować młodzieżowy ośrodek socjoterapii, który nie zapewnia całodobowej opieki.

§ 26. 1. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniają wychowankom pokoje mieszkalne przeznaczone dla nie więcej niż 4 wychowanków, urządzone we współpracy z wychowankami, zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi i możliwościami psychofizycznymi. Pokoje mieszkalne są wyposażone co najmniej w:

- 1) łóżka jednoosobowe lub tapczany, poduszki, kołdry i bieliznę pościelową;
- 2) szafkę do przechowywania rzeczy osobistych dla każdego wychowanka;
- 3) szafy ubraniowe.

2. W młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii znajdują się:

- 1) pomieszczenia rekreacyjno-wypoczynkowe odpowiednie do potrzeb grup wychowawczych;
- 2) pomieszczenie umożliwiające organizację spotkań całej społeczności ośrodka;
- 3) odpowiednio wyposażone pomieszczenia do prowadzenia zajęć, o których mowa w § 19 ust. 1 pkt 2, oraz do indywidualnej pracy z wychowankiem;
- 4) miejsce umożliwiające samodzielne przygotowywanie posiłków przez wychowanków, posiadające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności;
- 5) pokój dla chorych;
- 6) miejsce umożliwiające wychowankom samodzielne pranie rzeczy osobistych oraz ich suszenie;
- 7) łazienki i toalety umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

3. W młodzieżowym ośrodku wychowawczym i młodzieżowym ośrodku socjoterapii mieszkają wyłącznie wychowankowie.

§ 27. 1. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii:

- 1) zapewniają odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom kontakt z osobami spoza ośrodka, z poszanowaniem ich prywatności;
- 2) podejmują współpracę z rodzicami wychowanka.

2. W przypadku gdy częstotliwość i jakość kontaktów wychowanka z rodzicami wskazuje na trwałą przeszkodę w wykonywaniu władzy rodzicielskiej lub na rażące zaniedbywanie przez rodziców obowiązków wobec dziecka, młodzieżowy ośrodek socjoterapii występuje do sądu o zbadanie sytuacji dziecka.

3. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii współpracują z ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie w celu zapewnienia usamodzielniającym się wychowankom pomocy, o której mowa w art. 88 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.²⁾), oraz w zakresie wynikającym z innych potrzeb rodziny wychowanka.

§ 28. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii co najmniej dwa razy w roku:

- 1) dokonują oceny efektów podejmowanych działań, w szczególności dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
- 2) badają poziom bezpieczeństwa wychowanków.

§ 29. Zespół, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy:

- 1) dokonuje oceny zasadności dalszego pobytu wychowanka w młodzieżowym ośrodku wychowawczym albo młodzieżowym ośrodku socjoterapii;
- 2) ustala, na wniosek rodziców wychowanka albo pełnoletniego wychowanka, zakres współpracy młodzieżowego ośrodka wychowawczego albo młodzieżowego ośrodka socjoterapii z wychowankiem i jego rodziną, po opuszczeniu przez wychowanka ośrodka.

§ 30. 1. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy prowadzi działalność przez cały rok kalendarzowy jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne.

2. Młodzieżowy ośrodek socjoterapii prowadzi działalność przez cały rok szkolny jako placówka, w której są przewidziane ferie szkolne.

3. Za zgodą organu prowadzącego, młodzieżowy ośrodek socjoterapii może również prowadzić działalność w okresie zimowej lub wiosennej przerwy świątecznej lub w okresie ferii szkolnych.

§ 31. Młodzieżowy ośrodek wychowawczy i młodzieżowy ośrodek socjoterapii współpracują ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym uczęszczających do tych szkół.

Rozdział 4

Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalne ośrodki wychowawcze

§ 32. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży:

- 1) niesłyszących i słabosłyszących;
- 2) niewidomych i słabowidzących;
- 3) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją;
- 4) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym;
- 5) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;
- 6) z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

§ 33. 1. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które:

- 1) wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych oraz
- 2) posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 32, oraz które z powodu tej niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 1583, 1948 i 2174 oraz z 2017 r. poz. 38, 60, 624, 777, 1292, 1428 i 1475.

2. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze mogą być również prowadzone dla dzieci, które:

- 1) wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i zajęć rewalidacyjnych oraz
- 2) posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 32, oraz które z powodu tej niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola w miejscu zamieszkania.

3. Pobyt wychowanka w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym może trwać do czasu zakończenia wychowania przedszkolnego lub ukończenia nauki w szkole wchodzącej w skład ośrodka lub w szkole, o której mowa w § 36 ust. 4, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy 24. rok życia.

§ 34. Specjalne ośrodki wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży:

- 1) niesłyszących i słabosłyszących;
- 2) niewidomych i słabowidzących;
- 3) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją;
- 4) z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym;
- 5) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;
- 6) z niepełnosprawnościami sprzężonymi;
- 7) zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

§ 35. 1. Specjalne ośrodki wychowawcze są prowadzone dla dzieci i młodzieży, które:

- 1) wymagają stosowania specjalnych oddziaływań wychowawczych, pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz odpowiednio zajęć rewalidacyjnych lub oddziaływań socjoterapeutycznych oraz
- 2) posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 34 pkt 1–6, lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym oraz które z powodu tej niepełnosprawności lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania, specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii lub nie mogą przebywać w bursie.

2. Wychowankami specjalnego ośrodka wychowawczego są dzieci i młodzież uczęszczające do szkoły podstawowej lub szkoły ponadpodstawowej, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy:

- 1) 24. rok życia – w przypadku wychowanków niepełnosprawnych;
- 2) 18. rok życia – w przypadku wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

3. Specjalny ośrodek wychowawczy zapewnia wychowankom realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki poza ośrodkiem.

§ 36. 1. W skład specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego wchodzi co najmniej jedna z następujących szkół:

- 1) szkoła podstawowa specjalna;
- 2) szkoła ponadpodstawowa specjalna.

2. W skład specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego może również wchodzić przedszkole specjalne utworzone na podstawie porozumienia między właściwymi organami prowadzącymi.

3. Wychowanek specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego uczęszcza do szkoły funkcjonującej w ośrodku albo przedszkola funkcjonującego w ośrodku, jeżeli takie przedszkole zostało utworzone.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii zespołu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, oraz za zgodą organu prowadzącego specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, wychowanek ośrodka może uczęszczać do szkoły ponadpodstawowej funkcjonującej poza ośrodkiem.

5. Do przedszkola lub szkoły funkcjonujących w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, za zgodą organu prowadzącego ośrodek, mogą również uczęszczać uczniowie niebędący wychowankami ośrodka, posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 32, jeżeli odpowiednio przedszkole lub szkoła dysponują wolnymi miejscami.

6. Jeżeli specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy dysponuje wolnymi miejscami, za zgodą organu prowadzącego, w zajęciach, o których mowa w § 37 ust. 1 pkt 3, mogą uczestniczyć dzieci i młodzież niebędące wychowankami ośrodka, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego ze względu na niepełnosprawność, o której mowa w § 32, lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

7. Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe wchodząca w skład specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, spełniająca warunki określone w art. 117 ust. 2 ustawy, może prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe.

§ 37. 1. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy:

- 1) rozpoznają indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, możliwości psychofizyczne i zainteresowania wychowanków;
- 2) na bieżąco monitorują poziom bezpieczeństwa wychowanków i efekty podejmowanych działań, w szczególności wychowawczych;
- 3) zapewniają udział wychowanków w zajęciach:
 - a) umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych i społecznych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności po opuszczeniu ośrodka:
 - rewalidacyjnych,
 - profilaktyczno-wychowawczych,
 - innych o charakterze terapeutycznym,
 - b) sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, w tym zajęciach organizowanych na świeżym powietrzu, o ile pozwalają na to warunki atmosferyczne,
 - c) kulturalno-oświatowych,
 - d) rozwijających zainteresowania;
- 4) wspierają wychowanków w okresie poprzedzającym opuszczenie ośrodka.

2. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy organizują pomoc psychologiczno-pedagogiczną i udzielają jej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy.

3. Zajęcia rewalidacyjne i profilaktyczno-wychowawcze, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. a tiret pierwsze i drugie, są ukierunkowane w szczególności na:

- 1) wspieranie wychowanków nowo przyjętych;
- 2) rozwijanie mocnych stron i zainteresowań wychowanków odpowiednio do ich możliwości psychofizycznych;
- 3) kształtowanie kompetencji indywidualnych i społecznych wychowanków oraz przygotowanie ich do samodzielnego funkcjonowania w życiu dorosłym i aktywności zawodowej.

4. Zajęcia sportowe, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lit. b, są organizowane w obiektach posiadających warunki odpowiednie do realizacji tych zajęć.

5. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mogą być organizowane również poza siedzibą specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego lub specjalnego ośrodka wychowawczego.

§ 38. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy zapewniają wychowankom pomoc w wyborze kierunku kształcenia i zawodu udzielaną w ramach zajęć organizowanych zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy, odpowiednio do ich indywidualnych potrzeb.

§ 39. 1. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i specjalnym ośrodku wychowawczym jest grupa wychowawcza. Grupa wychowawcza obejmuje wychowanków w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych.

2. Liczba wychowanków w grupie wychowawczej odpowiada liczbie uczniów w oddziale odpowiedniego rodzaju:

- 1) przedszkola specjalnego lub szkoły specjalnej – w przypadku specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego,
- 2) szkoły specjalnej – w przypadku specjalnego ośrodka wychowawczego

– określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 111 ustawy.

3. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.

4. Do grupy wychowawczej, za zgodą organu prowadzącego specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy lub specjalny ośrodek wychowawczy, można zatrudnić pomoc wychowawcy.

5. W specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym do grupy wychowawczej, w skład której wchodzi wychowankowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi, uczęszczający do przedszkola lub klas I–IV szkoły podstawowej, zatrudnia się pomoc wychowawcy.

§ 40. 1. W specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 37 ust. 1 pkt 3 lit. b–d.

2. Psychologa zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego psychologa w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć.

3. Pedagoga zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego pedagoga w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć.

4. W przypadku gdy liczba wychowanków w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela zwiększa się o co najmniej 1/4, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.

§ 41. W specjalnym ośrodku wychowawczym zatrudnia się, w zależności od potrzeb, psychologa, pedagoga, a także innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 37 ust. 1 pkt 3 lit. b–d.

§ 42. 1. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy zapewniają wychowankom całodobową opiekę.

2. Pora nocna trwa od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰.

3. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

4. Opiekę w porze nocnej sprawują co najmniej dwie osoby, w tym co najmniej jeden wychowawca grupy wychowawczej.

5. W przypadku gdy w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym lub specjalnym ośrodku wychowawczym przebywa więcej niż 48 wychowanków, liczbę osób sprawujących opiekę w porze nocnej zwiększa się o co najmniej jedną osobę na każdych kolejnych 48 wychowanków.

6. Od zwiększenia liczby osób sprawujących opiekę w porze nocnej, o którym mowa w ust. 5, można odstąpić, jeżeli usytuowanie pokoi mieszkalnych wychowanków pozwala zapewnić nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

§ 43. 1. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy zapewniają wychowankom pokoje mieszkalne przeznaczone dla nie więcej niż 4 wychowanków, urządzone we współpracy z wychowankami, zgodnie z ich potrzebami rozwojowymi i możliwościami psychofizycznymi. Pokoje mieszkalne są wyposażone co najmniej w:

- 1) łóżka jednoosobowe lub tapczany, poduszki, kołdry i bieliznę pościelową;
- 2) szafkę do przechowywania rzeczy osobistych, dla każdego wychowanka;
- 3) szafy ubraniowe.

2. W specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i specjalnym ośrodku wychowawczym znajdują się:

- 1) pomieszczenia rekreacyjno-wypoczynkowe odpowiednie do potrzeb grup wychowawczych;
- 2) pomieszczenie umożliwiające organizację spotkań całej społeczności ośrodka;
- 3) odpowiednio wyposażone pomieszczenia do prowadzenia zajęć, o których mowa w § 37 ust. 1 pkt 3, oraz do indywidualnej pracy z wychowankiem;
- 4) miejsce umożliwiające samodzielne przygotowywanie posiłków przez wychowanków, posiadające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności;
- 5) pokój dla chorych;
- 6) miejsce umożliwiające wychowankom samodzielne pranie rzeczy osobistych oraz ich suszenie;
- 7) łazienki i toalety umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

§ 44. 1. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy:

- 1) zapewniają odpowiednie warunki umożliwiające wychowankom kontakt z rodzicami, z poszanowaniem ich prywatności;
- 2) podejmują współpracę z rodzicami wychowanka.

2. W przypadku gdy częstotliwość i jakość kontaktów wychowanka z rodzicami wskazuje na trwałą przeszkodę w wykonywaniu władzy rodzicielskiej lub na rażące zaniedbywanie przez rodziców obowiązków wobec dziecka, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy występują do sądu o zbadanie sytuacji dziecka.

3. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy współpracują z ośrodkami pomocy społecznej i powiatowymi centrami pomocy rodzinie w celu zapewnienia usamodzielniającym się wychowankom pomocy, o której mowa w art. 88 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, oraz w zakresie wynikającym z innych potrzeb rodziny wychowanka.

§ 45. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy co najmniej dwa razy w roku dokonują oceny:

- 1) efektów podejmowanych działań, w szczególności dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
- 2) poziomu bezpieczeństwa wychowanków.

§ 46. Zespół, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy:

- 1) dokonuje oceny zasadności dalszego pobytu wychowanka w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym albo specjalnym ośrodku wychowawczym;
- 2) ustala, na wniosek rodziców wychowanka albo pełnoletniego wychowanka, zakres współpracy specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego albo specjalnego ośrodka wychowawczego z wychowankiem i jego rodziną, po opuszczeniu przez wychowanka ośrodka.

§ 47. 1. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy prowadzą działalność przez cały rok szkolny jako placówki, w których są przewidziane ferie szkolne.

2. Za zgodą organu prowadzącego, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy mogą również prowadzić działalność w okresie zimowej lub wiosennej przerwy świątecznej lub w okresie ferii szkolnych.

3. Wychowankowie poniżej 10. roku życia mogą przebywać w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym w okresie, o którym mowa w ust. 2, jedynie w przypadkach uzasadnionych sytuacją rodzinną.

§ 48. Specjalny ośrodek wychowawczy współpracuje ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek, w zakresie opracowywania i realizowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, w szczególności w zakresie zajęć rewalidacyjnych lub socjoterapeutycznych i oddziaływań wychowawczych.

§ 49. Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy współpracuje ze szkołami ogólnodostępnymi w zakresie diagnozowania i rozwiązywania problemów dydaktyczno-wychowawczych uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do tych szkół.

Rozdział 5

Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze

§ 50. 1. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze umożliwiają dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

2. Wychowankami ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych są:

- 1) dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim posiadające orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- 2) dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

3. Dzieci i młodzież, o których mowa w ust. 2 pkt 1, są przyjmowane do ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych nie wcześniej niż od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 3. rok życia. Pobyt wychowanka w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym trwa nie dłużej niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy 25. rok życia.

4. Dzieci i młodzież, o których mowa w ust. 2 pkt 2, są przyjmowane do ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych nie wcześniej niż od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 3. rok życia. W szczególnie uzasadnionych przypadkach przyjęte do ośrodka może być dziecko, które ukończyło 2,5 roku życia. Pobyt wychowanka w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym trwa nie dłużej niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym wychowanek kończy 24. rok życia.

§ 51. 1. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom, o których mowa w § 50 ust. 2 pkt 1, udział w zajęciach:

- 1) rewalidacyjno-wychowawczych, prowadzonych indywidualnie lub w zespołach;
- 2) terapeutycznych i usprawniających ruchowo, dostosowanych do potrzeb wychowanków;
- 3) rekreacyjnych.

2. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia wychowankom, o których mowa w § 50 ust. 2 pkt 2:

- 1) rozpoznawanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych i zainteresowań wychowanków;
- 2) udział w zajęciach:
 - a) umożliwiających nabywanie umiejętności życiowych i społecznych ułatwiających prawidłowe funkcjonowanie w środowisku rodzinnym i społecznym:
 - rewalidacyjnych,
 - profilaktyczno-wychowawczych,
 - innych o charakterze terapeutycznym,
 - b) sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalno-oświatowych, z uwzględnieniem możliwości psychofizycznych wychowanków,
 - c) rozwijających zainteresowania;
- 3) realizację odpowiednio podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego.

3. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną i udziela jej zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy.

§ 52. 1. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym jest grupa wychowawcza. Grupa wychowawcza obejmuje wychowanków w zbliżonym wieku, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb rozwojowych.

2. Liczba wychowanków w grupie wychowawczej wynosi:

- 1) w przypadku wychowanków z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – do 4;
- 2) w przypadku wychowanków z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna – do 8;
- 3) w przypadku wychowanków z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna, a drugą niepełnosprawnością jest autyzm, w tym zespół Aspergera – do 4.

3. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.

4. Do każdej grupy wychowawczej zatrudnia się pomoc wychowawcy.

§ 53. W ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym zatrudnia się, w zależności od potrzeb, psychologa, pedagoga lub innych specjalistów.

§ 54. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy zapewnia odpowiednio wyposażone pomieszczenia do prowadzenia zajęć i indywidualnej pracy z wychowankiem.

§ 55. 1. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy współpracuje z rodzicami wychowanków w zakresie realizacji działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych.

2. W przypadku gdy częstotliwość i jakość kontaktów wychowanka z rodzicami wskazuje na trwałą przeszkodę w wykonywaniu władzy rodzicielskiej lub na rażące zaniedbywanie przez rodziców obowiązków wobec dziecka, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy występuje do sądu o zbadanie sytuacji dziecka.

§ 56. Zespół, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy:

- 1) dokonuje oceny zasadności dalszego pobytu wychowanka w ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym;
- 2) ustala, na wniosek rodziców wychowanka, zakres współpracy ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego z wychowankiem i jego rodziną, po opuszczeniu przez wychowanka ośrodka.

§ 57. 1. Ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy prowadzi działalność przez cały rok szkolny, z wyjątkiem sobót i dni ustawowo wolnych od pracy, jako placówka, w której są przewidziane ferie szkolne.

2. Czas pracy ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego wynosi nie mniej niż 8 godzin dziennie. Czas pracy ośrodka i organizację zajęć określa dyrektor ośrodka w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

Rozdział 6

Placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania

§ 58. Placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania są bursy i domy wczasów dziecięcych.

§ 59. Bursa zapewnia opiekę i wychowanie uczniom klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych, dla dzieci i młodzieży, oraz szkół artystycznych, w tym uczniom wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych, w wieku do 24. roku życia.

§ 60. Bursa zapewnia wychowankom:

- 1) całodobową opiekę;
- 2) warunki do nauki;
- 3) pomoc w nauce;
- 4) warunki do rozwijania zainteresowań i szczególnych uzdolnień;
- 5) warunki umożliwiające uczestnictwo w kulturze, sporcie i turystyce.

§ 61. Bursa realizuje zadania we współpracy z rodzicami wychowanka, szkołą, do której uczęszcza wychowanek, oraz z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi.

§ 62. 1. W bursie działa zespół wychowawczy do spraw okresowej oceny sytuacji wychowanków, powoływany przez dyrektora bursy.

2. Do zadań zespołu wychowawczego należy w szczególności:

- 1) diagnozowanie problemów wychowawczych wychowanków;
- 2) opracowanie planu wychowawczego na dany rok szkolny;
- 3) dokonywanie okresowej analizy i oceny skuteczności podejmowanych działań wychowawczych;
- 4) doskonalenie metod pracy wychowawczej.

3. W skład zespołu wychowawczego wchodzi:

- 1) dyrektor bursy lub upoważniona przez niego osoba – jako przewodniczący zespołu;
- 2) wychowawca grupy wychowawczej;
- 3) w miarę potrzeb i możliwości – pedagog lub psycholog oraz inni specjaliści.

§ 63. 1. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami w bursie jest grupa wychowawcza.

2. Liczbę wychowanków w grupie wychowawczej określa dyrektor bursy w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

3. Liczba wychowanków w grupie wychowawczej obejmującej wyłącznie wychowanków wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania odpowiada liczbie uczniów w oddziale odpowiedniego rodzaju szkoły specjalnej, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 111 ustawy.

4. Dopuszcza się tworzenie grup wychowawczych integracyjnych, w których liczba wychowanków wynosi do 20, w tym do 5 wychowanków niepełnosprawnych.

5. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.

§ 64. Wymiar zajęć opiekuńczych i wychowawczych z jedną grupą wychowawczą w bursie określa tygodniowy rozkład zajęć, opracowany przez dyrektora bursy w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

§ 65. 1. Pora nocna w bursie trwa od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰.

2. Opiekę w porze nocnej sprawuje wychowawca grupy wychowawczej.

3. W uzasadnionych przypadkach opiekę w porze nocnej może sprawować osoba niebędąca wychowawcą, wyznaczona przez dyrektora bursy.

4. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

§ 66. Do uczniów szkół policealnych i szkół artystycznych policealnych oraz słuchaczy kolegiów pracowników służb społecznych nie stosuje się przepisów § 62–65, a przepisy § 60 i § 61 stosuje się odpowiednio.

§ 67. 1. Bursa prowadzi działalność przez cały rok szkolny jako placówka, w której są przewidziane ferie szkolne.

2. Za zgodą organu prowadzącego, bursa może również prowadzić działalność w okresie ferii szkolnych, zapewniając wychowankom zajęcia opiekuńcze i wychowawcze.

§ 68. 1. Dom wczasów dziecięcych jest placówką przeznaczoną do okresowego pobytu dzieci i młodzieży w celu wspierania ich fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnienia ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowania zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych.

2. Dom wczasów dziecięcych prowadzi działalność dla uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych, dla dzieci i młodzieży, z wyjątkiem szkół policealnych.

§ 69. Do zadań domu wczasów dziecięcych w szczególności należy:

- 1) organizowanie zajęć edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i specjalistycznych;
- 2) organizowanie zajęć mających na celu rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków;
- 3) organizowanie aktywnych form wypoczynku.

§ 70. Okres pobytu wychowanka w domu wczasów dziecięcych nie powinien przekraczać 12 tygodni.

§ 71. 1. Dom wczasów dziecięcych zapewnia wychowankom całodobową opiekę.

2. Pora nocna trwa od godziny 22⁰⁰ do godziny 6⁰⁰.

3. Opiekę w porze nocnej sprawuje wychowawca grupy wychowawczej.

4. W uzasadnionych przypadkach opiekę w porze nocnej może sprawować osoba niebędąca wychowawcą, wyznaczona przez dyrektora domu wczasów dziecięcych.

5. Opieka w porze nocnej jest sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowankami oraz ich bezpieczeństwo.

§ 72. 1. Podstawową formą organizacyjną pracy z wychowankami w domu wczasów dziecięcych jest grupa wychowawcza.

2. Liczbę wychowanków w grupie wychowawczej określa dyrektor domu wczasów dziecięcych w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

3. Liczba wychowanków w grupie wychowawczej obejmującej wyłącznie wychowanków wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania odpowiada liczbie uczniów w oddziale odpowiedniego rodzaju szkoły specjalnej, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 111 ustawy.

4. Dopuszcza się tworzenie grup wychowawczych integracyjnych, w których liczba wychowanków wynosi do 20, w tym do 5 wychowanków niepełnosprawnych.

5. Grupą wychowawczą opiekuje się wychowawca grupy wychowawczej.

§ 73. 1. Wychowankowie przebywający w domu wczasów dziecięcych spełniają obowiązek szkolny lub obowiązek nauki przez uczęszczanie do szkoły funkcjonującej w domu wczasów dziecięcych lub do szkoły poza domem wczasów dziecięcych.

2. Po zakończeniu pobytu wychowanka w domu wczasów dziecięcych dyrektor domu wczasów dziecięcych przekazuje pisemną informację o bieżących ocenach uzyskanych przez wychowanka oraz jego zachowaniu dyrektorowi szkoły macierzystej wychowanka oraz rodzicom.

§ 74. Dom wczasów dziecięcych prowadzi działalność przez cały rok kalendarzowy jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne.

Rozdział 7

Przepisy wspólne

§ 75. 1. Szczegółową organizację zajęć w danym roku szkolnym określa arkusz organizacji placówki opracowany przez dyrektora placówki w terminie do dnia 30 kwietnia danego roku. Arkusz organizacji placówki, po zaopiniowaniu przez kuratora oświaty zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 12 ustawy, zatwierdza organ prowadzący w terminie do dnia 31 maja danego roku.

2. W arkuszu organizacji placówki określa się w szczególności: liczbę pracowników placówki, w tym pracowników zajmujących stanowiska kierownicze, liczbę godzin zajęć edukacyjnych finansowanych ze środków przydzielonych przez organ prowadzący oraz liczbę godzin zajęć prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli i wychowawców.

3. W arkuszu organizacji szkolnego schroniska młodzieżowego określa się w szczególności:

- 1) okres działalności schroniska;
- 2) liczbę pracowników schroniska;
- 3) liczbę miejsc noclegowych w schronisku;
- 4) liczbę wykorzystanych miejsc noclegowych w poprzednim roku szkolnym;
- 5) planowaną liczbę miejsc noclegowych dla dzieci i młodzieży w danym roku szkolnym.

§ 76. 1. Zadania placówki realizują odpowiednio nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju prowadzonych zajęć oraz inni pracownicy.

2. Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych, psycholodzy, pedagodzy i inni specjaliści, prowadzący zajęcia z wychowaniem w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym i ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym, realizują z wychowaniem tego ośrodka indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 127 ust. 3 ustawy oraz przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy.

§ 77. 1. Placówki mogą współpracować z wolontariuszami.

2. Dyrektor placówki informuje wolontariusza o specyfice działalności placówki i konieczności zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących wychowanków placówki.

3. Dyrektor placówki zawiera z wolontariuszem porozumienie zawierające:

- 1) imię (imiona) i nazwisko wolontariusza;
- 2) datę i miejsce urodzenia wolontariusza;
- 3) numer PESEL wolontariusza, a w przypadku braku numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość;
- 4) adres zamieszkania wolontariusza;
- 5) zakres, sposób i czas wykonywania przez wolontariusza zadań;
- 6) czas trwania porozumienia;
- 7) zobowiązanie wolontariusza do wykonywania zadań we współpracy z osobami, o których mowa w § 76 ust. 1;
- 8) zobowiązanie wolontariusza do nieujawniania informacji dotyczących wychowanków placówki;
- 9) postanowienie o możliwości rozwiązania porozumienia.

4. Wolontariusz wykonuje zadania określone w porozumieniu we współpracy z osobami, o których mowa w § 76 ust. 1, oraz pod nadzorem dyrektora placówki lub wyznaczonej przez niego osoby.

§ 78. 1. Rodzice dzieci i młodzieży przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodkach wychowawczych oraz ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych wnoszą opłatę za posiłki w stołówce ośrodka równą wysokości kosztów surowca przeznaczonego na wyżywienie.

2. Rodzice dzieci i młodzieży przebywających w bursie wnoszą opłatę za:

- 1) posiłki w stołówce bursy równą wysokości kosztów surowca przeznaczonego na wyżywienie;
- 2) zakwaterowanie w bursie w wysokości do 50% kosztu utrzymania miejsca; do kosztu tego nie wlicza się wynagrodzeń pracowników i wydatków pochodnych od tych wynagrodzeń.

3. Rodzice dzieci i młodzieży przebywających w domu wczasów dziecięcych wnoszą opłatę za:

- 1) posiłki w stołówce domu wczasów dziecięcych równą wysokości kosztów surowca przeznaczonego na wyżywienie;
- 2) zakwaterowanie w domu wczasów dziecięcych w wysokości nie wyższej niż koszt utrzymania miejsca.

4. Wysokość opłat za posiłki, o których mowa w ust. 1, ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1, a także termin i sposób ich wnoszenia ustala dyrektor placówki w uzgodnieniu z organem prowadzącym.

5. Wysokość opłat za zakwaterowanie, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, a także termin i sposób ich wnoszenia ustala organ prowadzący bursę lub dom wczasów dziecięcych.

6. Opłaty, o których mowa w ust. 2 i 3, nie mogą przekraczać łącznie 25% wysokości przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 i 1386).

7. Jeżeli dziecko z uzasadnionych powodów nie mogło przebywać w placówce, opłaty, o których mowa w ust. 1–3, są należne w wysokości proporcjonalnej do czasu faktycznego pobytu dziecka.

8. Organ prowadzący placówkę może zwolnić rodziców z całości lub części opłat, o których mowa w ust. 1–3:

- 1) w przypadku szczególnie trudnej sytuacji materialnej rodziny, w szczególności gdy dochód na osobę w rodzinie nie jest większy niż kwota, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 2) w szczególnie uzasadnionych przypadkach losowych.

9. Organ prowadzący może upoważnić do udzielania zwolnień, o których mowa w ust. 8, dyrektora placówki.

10. Podmioty sprawujące instytucjonalną pieczę zastępczą nad wychowankiem zapewniają wychowankowi podczas pobytu w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym i ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym pokrycie kosztów wyżywienia, o których mowa w ust. 1, oraz zaopatrzenia wychowanka w odzież, obuwie, środki czystości i środki higieny osobistej oraz leki, okulary, podręczniki i pomoce szkolne, a także kieszonkowe.

§ 79. 1. Wysokość opłat za korzystanie z miejsc noclegowych w szkolnym schronisku młodzieżowym przez dzieci, młodzież i ich opiekunów ustala w wymiarze od osoby za dobę organ prowadzący szkolne schronisko młodzieżowe, na wniosek dyrektora szkolnego schroniska młodzieżowego, uwzględniając warunki, jakimi dysponuje dane schronisko.

2. Opłaty, o których mowa w ust. 1, nie mogą przekraczać 3% wysokości przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w § 78 ust. 6.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 80. Organy prowadzące młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalne ośrodki wychowawcze, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia nie spełniają wymagań, o których mowa odpowiednio w § 26 i § 43, dostosują ośrodki do tych wymagań do dnia 31 sierpnia 2020 r.

§ 81. Młodzieżowy ośrodek socjoterapii, w którym przebywają wychowankowie, wobec których sąd rodzinny orzekł o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku socjoterapii na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, prowadzi działalność przez cały rok kalendarzowy jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne.

§ 82. Wychowanek młodzieżowego ośrodka socjoterapii, wobec którego sąd rodzinny orzekł o umieszczeniu w młodzieżowym ośrodku socjoterapii na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, w szczególnie uzasadnionych przypadkach mających znaczenie dla skuteczności procesu resocjalizacji wychowanka, za zgodą sądu rodzinnego, może uczęszczać do szkoły ponadpodstawowej funkcjonującej poza ośrodkiem. Wniosek o wyrażenie przez sąd rodzinny zgody składa dyrektor młodzieżowego ośrodka socjoterapii, dołączając do wniosku pozytywną opinię zespołu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 127 ust. 19 pkt 2 ustawy, oraz zgodę organu prowadzącego ośrodek.

§ 83. Arkusze organizacji publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, zatwierdzone przez organ prowadzący przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, pozostają w mocy.

§ 84. 1. Przepis § 41 stosuje się począwszy od roku szkolnego 2018/2019.

2. W roku szkolnym 2017/2018 w specjalnym ośrodku wychowawczym zatrudnia się psychologów i pedagogów, a także, w zależności od potrzeb, innych specjalistów oraz osoby prowadzące zajęcia, o których mowa w § 37 ust. 1 pkt 3 lit. b–d, z tym że:

- 1) psychologa zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego psychologa w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć;
- 2) pedagoga zatrudnia się w wymiarze nie niższym niż pełny wymiar zajęć. Dopuszcza się zatrudnienie więcej niż jednego pedagoga w łącznym wymiarze zajęć nie niższym niż pełny wymiar zajęć;
- 3) w przypadku gdy liczba wychowanków w specjalnym ośrodku wychowawczym przekracza 36, tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć określony na podstawie art. 42 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela zwiększa się o co najmniej 1/4, w przeliczeniu na każdych kolejnych 12 wychowanków.

§ 85. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

Minister Edukacji Narodowej: *wz. M. Kopeć*